

**Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича**

**Філологічний факультет**

**Кафедра сучасної української мови**



**“ЗАТВЕРДЖУЮ”**

Декан  
філологічного факультету  
проф. Бунчук Б.І.

«12» серпня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА**  
**навчальної дисципліни**  
**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА (СИНТАКСИС, ч. II)**  
**обов’язкова**

Освітньо-професійна  
програма

**«Філологія (українська мова та література)»**

Спеціальність

**035 Філологія**

Галузь знань

**03 Гуманітарні науки**

Рівень вищої освіти

**перший бакалаврський**

Факультет

**філологічний**

Мова навчання

**українська**

Чернівці – 2024

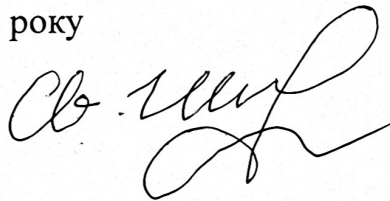
Робоча програма навчальної дисципліни «**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА (СИНТАКСИС, ч. II)**» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова та література» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія галузі знань 03 Гуманітарні науки, що затверджена Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 6 від 30 червня 2020 р.).

Розробник: **Шабат-Савка Світлана Тарасівна** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри сучасної української мови.

Викладач: **Шабат-Савка Світлана Тарасівна** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри сучасної української мови.

Погоджено з гарантом ОП й затверджено  
на засіданні кафедри сучасної української мови  
Протокол № 1 від 9 серпня 2024 року

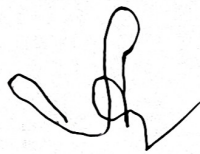
Завідувач кафедри



Шабат-Савка С. Т.

Схвалено методичною радою філологічного факультету протокол № 1 від 12 серпня 2024 року

Голова методичної ради  
філологічного факультету



Антофійчук А. М.

**Мета та завдання навчальної дисципліни** – ознайомити студентів із односкладними, неповними та простими ускладненими реченнями, із реченнєвими еквівалентами, що виформовують синтаксичну систему української мови і забезпечують її функціонування як основного засобу комунікативної та мислетвірної діяльності людей; репрезентувати дискусійні та проблемні питання синтаксису односкладного речення; увиразнити ключові питання аналізу простого ускладненого речення; представити вчення про реченнєві еквіваленти; розвивати навички визначення тих чи тих пунктограм у реченні й тексті.

Дисципліна «Сучасна українська мова (синтаксис, ч. II)» належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін підготовки бакалавра спеціальності 035 Філологія. Вона забезпечує формування у здобувачів вищої освіти професійно-орієнтованої компетентності, передбачає оволодіння знаннями, уміннями і навичками аналізу синтаксичних одиниць, виокремленню односкладних речень, простих ускладнених конструкцій, реченнєвих еквівалентів, визначенню їхнього функційного потенціалу в різних дискурсивно-жанрових формах української мови.

Усебічне вивчення синтаксису односкладного речення, синтаксичних параметрів простих ускладнених конструкцій сприяє закріпленню у студентів попередньо набутих знань із лексикології, фразеології, морфології, ще глибшому засвоєнню комунікативної граматики української мови, сучасних антропоорієнтованих лінгвістичних напрямів – дискурсології та лінгвопрагматики.

**Пререквізити:** «Сучасна українська мова (морфологія, ч. I)», «Сучасна українська мова (морфологія, ч. II)», «Сучасна українська мова (синтаксис, ч. I)».

#### **Результати навчання.**

Навчальна дисципліна «Сучасна українська мова (синтаксис, ч. II)» спрямована на забезпечення та засвоєння таких *загальних і спеціальних компетентностей*:

#### **Загальні компетентності:**

**ЗК3.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

**ЗК5.** Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

**ЗК6.** Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

**ЗК11.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

#### **Фахові компетентності:**

**ФК2.** Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

**ФК3.** Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії української мови.

**ФК6.** Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і

регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

**ФК7.** Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

**ФК8.** Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

**ФК10.** Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

**ФК11.** Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

**ФК13.** Здатність розуміти лінгвістику як особливу науку, що вивчає структуру і функціонування мови; володіти знаннями з усіх галузей мовознавства, історії української мови та сучасної української мови.

### **Програмні результати навчання:**

**ПРН 1.** Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

**ПРН 3.** Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

**ПРН 8.** Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

**ПРН 10.** Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

**ПРН 12.** Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

**ПРН 14.** Використовувати мови, які передбачені програмою для вивчення, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

**ПРН 15.** Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

**ПРН16.** Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

**ПРН 17.** Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні, літературні, фольклорні явища й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання.

### **Опис навчальної дисципліни**

#### **Загальна інформація про розподіл годин**

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредити	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	7	4	120	30	30			52	8	екзамен
Заочна	1	7	4	120	6	4			102	8	екзамен

### Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р	
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
<b>Змістовий модуль 1. Синтаксис односкладного й неповного речення</b>													
Тема 1. Двоскладні та односкладні речення в синтаксичній системі української мови.	9	2	2			5	12	2					10
Тема 2. Односкладні речення дієслівного типу	15	4	4		2	5	14		2		2		10
Тема 3. Іменний клас односкладних речень	9	2	2			5	10						10
Тема 4. Неповні речення в синтаксичній системі української мови	15	4	4		2	5	12	2					10
Тема 5. Реченнєві еквіваленти в	12	3	3			6	12				2		10

синтаксичній системі української мови												
Разом за ЗМ 1	60	1 5	1 5		4	26	60	4	2		4	50
<b>Змістовий модуль 2. Синтаксис простого ускладненого речення</b>												
Тема 6. Просте ускладнене речення в синтаксисі української мови	9	2	2			5	12	2				10
Тема 7. Речення з сурядними рядами слів	15	4	4		2	5	12				2	10
Тема 8. Речення з напівпредикативними зворотами та пояснювально-уточнювальними конструкціями	15	4	4		2	5	14		2		2	10
Тема 9. Речення з суб'єктивно-модальними формами.	9	2	2			5	10					10
Тема 10. Речення, ускладнене звертанням	12	3	3			6	12					12
Разом за ЗМ 2	60	1 5	1 5		4	26	60	2	2		4	52
<b>Усього годин</b>	120	3 0	3 0		8	52	120	6	4		8	10 2

### Тематика лекційних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1	<p><b>Двоскладні та односкладні речення в синтаксичній системі української мови.</b></p> <p><i>План.</i></p> <p>1.З історії вивчення односкладних речень.</p> <p>2.Типологія односкладних речень.</p> <p>3.Структурно-семантичні параметри односкладних речень.</p>

	4.Спільні та відмінні риси двоскладних та односкладних речень.
1.2	<p><b>Односкладні речення дієслівного типу.</b></p> <p><i>План.</i></p> <p>1.Означено-, неозначено-, узагальнено-особові речення: засоби вираження головного члена, структурно-семантичні різновиди та функційно-стильові особливості.</p> <p>2.Структура, семантика і функційний потенціал безособових речень.</p> <p>3.Структурно-семантичні типи інфінітивних речень.</p>
1.3	<p><b>Іменний клас односкладних речень.</b></p> <p><i>План.</i></p> <p>1.Номінативні речення в сучасній українській мові: визначення, структурно-семантичні особливості та класифікація.</p> <p>2.Структурно-семантичні особливості й типові моделі генітивних речень.</p>
1.4	<p><b>Неповні речення в синтаксичній системі української мови.</b></p> <p><i>План.</i></p> <p>1.Статус неповних речень у системі синтаксичних одиниць.</p> <p>2.Структурні типи неповних речень.</p> <p>3.Контекстуальні та ситуативні неповні речення.</p> <p>4.Специфіка неповних еліптичних речень.</p>
1.5	<p><b>Реченнєві еквіваленти в синтаксичній системі української мови.</b></p> <p><i>План.</i></p> <p>1.Функційний простір нечленованих комунікатів.</p> <p>2.Незакінчені комунікати.</p> <p>3.Парцельовані комунікати та приєднувальні конструкції.</p> <p>4.Вокативні комунікати.</p>
2.1	<p><b>Просте ускладнене речення в синтаксисі української мови.</b></p> <p><i>План.</i></p> <p>1.Поняття ускладнення в структурі простого речення.</p> <p>2.Основні типи ускладнень у структурі простого речення.</p> <p>3.Вивчення простих ускладнених речень у закладах загальної середньої освіти.</p>
2.2	<p><b>Речення з сурядними рядами словоформ.</b></p> <p><i>План.</i></p> <p>1.Поняття про сурядні ряди словоформ.</p> <p>2.Прості речення, ускладнені відкритим рядом словоформ.</p> <p>3.Прості речення, ускладнені закритим рядом словоформ.</p>

	4. Узагальнювальне слово та сурядний ряд словоформ.
2.3	<p><b>Речення з напівпредикативними зворотами та пояснювально-уточнювальними конструкціями.</b></p> <p><i>План.</i></p> <p>1.3 історії вчення про скорочені члени речення, відокремлення, другорядні присудки та напівпредикативні конструкції.</p> <p>2. Речення з напівпредикативними зворотами означального типу (відокремленими означеннями).</p> <p>3. Речення з напівпредикативними зворотами обставинного типу (відокремленими обставинами).</p> <p>4. Речення з напівпредикативними субстантивними зворотами (відокремленими прикладками й додатками).</p> <p>5. Речення з пояснювально-уточнювальними зворотами.</p>
2.4	<p><b>Речення з суб'єктивно-модальними формами.</b></p> <p><i>План.</i></p> <p>1. Поняття про співвідношення об'єктивної і суб'єктивної модальності в простому реченні.</p> <p>2. Прості речення, ускладнені вставними і вставленими компонентами в сучасній українській мові.</p> <p>3. Вигуки і частки як ускладнювальні компоненти простого речення.</p>
2.5	<p><b>Речення, ускладнене звертаннями.</b></p> <p><i>План.</i></p> <p>1. Речення зі звертаннями в мовознавчих дослідженнях.</p> <p>2. Семантико-стилістичний діапазон звертань у простому реченні.</p>

### Тематика практичних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1	<p><b>Просте речення в синтаксичній системі української мови.</b></p> <p><i>Вид роботи: усні та письмові відповіді.</i></p> <p><i>План.</i></p> <p>1. Двоскладні та односкладні речення в синтаксичній системі української мови.</p> <p>2. Граматичний центр та особливості його структурування у двоскладних та односкладних реченнях.</p> <p>3. Комунікативна будова двоскладних та односкладних речень.</p>
1.2	<p><b>Односкладні речення дієслівного типу: означено-, неозначено- та узагальнено-особові конструкції.</b></p>

	<p><i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i></p> <p>План.</p> <p>1.Означено-особові речення: засоби вираження головного члена, структурні підтипи, функційний потенціал.</p> <p>2. Особливості неозначено-особових речень: засоби вираження головного члена речення, структурні підтипи, причини неозначеності суб'єкта мовлення.</p> <p>3.Сфера функціонування узагальнено-особових речень: засоби вираження головного члена речення і структурні підтипи.</p>
1.3	<p><b>Безособові й інфінітивні речення.</b></p> <p><i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тестування, блицопитування.</i></p> <p>План.</p> <p>1.Характеристика односкладних безособових речень:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ безособові речення дієслівного типу;</li> <li>✓ бБезособові речення прислівниково-іменного типу.</li> </ul> <p>2.Особливості односкладних інфінітивних речень:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ власне-інфінітивні конструкції;</li> <li>✓ інфінітивно-іменні конструкції.</li> </ul>
1.4	<p><b>Односкладні речення іменного типу.</b></p> <p><i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i></p> <p>План.</p> <p>1.Односкладні номінативні речення: особливості семантичної та комунікативної будови.</p> <p>2. Генітивні речення в сучасній українській мові:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ власне-генітивні речення;</li> <li>✓ квантитативно-генітивні конструкції.</li> </ul>
1.5	<p><b>Синтаксис неповних речень та реченнєвих еквівалентів.</b></p> <p><i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, вправи, тестування.</i></p> <p>План.</p> <p>1.Повні та неповні речення в синтаксичній системі української мови.</p> <p>2.Контекстуальні та ситуативні неповні речення.</p> <p>3.Особливості неповних еліптичних речень.</p> <p>4. Характеристика реченнєвих еквівалентів української мови.</p>
2.1	<p><b>Просте ускладнене речення в синтаксисі української мови: речення з сурядним рядом словоформ.</b></p> <p><i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i></p> <p>План.</p> <p>1.Характеристика структурно-семантичної організації простих ускладнених речень.</p> <p>2.Формально-граматичні та семантичні параметри речень із сурядними рядами словоформ:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ відкритий сурядний ряд словоформ;</li> <li>✓ закритий сурядний ряд словоформ.</li> </ul>

2.2	<p><b>Речення, ускладнені напівпредикативними атрибутивними та субстантивними конструкціями.</b>  <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i>  План.  1. Особливості простих ускладнених речень з атрибутивними зворотами:  ✓ засоби вираження атрибутивних зворотів;  ✓ відокремлення та напівпредикативність;  ✓ складні випадки пунктуації;  2. Напівпредикативні звороти субстантивного типу:  ✓ речення з відокремленими додатками;  ✓ речення з відокремленими прикладками.</p>
2.3	<p><b>Речення, ускладнені напівпредикативними конструкціями обставинного та пояснювально-уточнювального типу.</b>  <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i>  План.  1. Напівпредикативність обставинних зворотів: засоби вираження і типологічні вияви.  2. Пояснювально-уточнювальні звороти:  ✓ речення із пояснювальними зворотами;  ✓ речення з уточнювальними зворотами.</p>
2.4	<p><b>Вставні та вставлені конструкції як ускладнювальні компоненти простого речення.</b>  <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i>  План.  1. Засоби вираження суб'єктивної модальності.  2. Особливості вставних конструкцій (слів, словосполучень, речень) як маркерів суб'єктивної модальності.  3. Характеристика простих речень, ускладнених вставленими конструкціями.</p>
2.5	<p><b>Прості ускладнені речення з частками, вигуками, звертаннями.</b>  <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i>  План.  1. Речення з вигуками та нечленовані комунікати.  2. Речення, ускладнені частками.  3. Речення зі звертаннями та кличні (вокативні) комунікати: диференційні параметри.</p>

### Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота здобувачів освіти під час вивчення освітнього компонента «Сучасна українська мова (синтаксис, ч. II)» складається з різних видів:

- підготувати конспективний виклад праць до теми;
- підготувати презентацію на основі опрацювання наукових розвідок;
- підготувати реферат на тему;
- підготувати письмове повідомлення для усного виступу;
- підготувати усний виступ за працями дослідників;
- опрацювати онлайн-ресурси щодо теми;
- створити інтерактивний проєкт.

№ тем и	Назва теми
1.1	<p><b>Двоскладні та односкладні речення в синтаксичній системі української мови.</b></p> <p>1.Прочитати й законспектувати статтю Чернобров Ю. «Історичний паспорт синтаксичного терміна: джерела формування в XVI—I пол. XX ст.» <i>Українська мова</i>. 2017. № 1. С. 102–113. <a href="https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmova/1_17/11.pdf">https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmova/1_17/11.pdf</a></p> <p>2.Підготувати презентацію до праці Л.Коваль «Модульний курс синтаксису простого речення в українській мові». Вінниця: Книга-Вега, 2010. 293 с.</p> <p>3.Представити реферат на тему «Просте речення в контексті праці Олекси Синявського ”Норми української літературної мови”».</p> <p>4.Підготувати усний виступ за статтею Шабат-Савки С. Т. «Комунікативно-змістові параметри речення у «Граматичі руської мови» С. Смаль-Стоцького і Ф. Гартнера». <i>Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича</i>: зб. наук. пр. / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. Вип. 817: Слов’янська філологія. С. 136–140.</p>
1.2	<p><b>Односкладні речення дієслівного типу: означено-, неозначено- та узагальнено-особові конструкції</b></p> <p>1.На основі кандидатської дисертації Бурковської О. Й. «Теорія односкладного речення в європейській лінгвістиці XIX – поч. XXI ст.» (2018 р.) зробити презентацію про основні періоди становлення односкладного речення як окремого типу синтаксичних конструкцій в українській мові.</p> <p><a href="http://www.dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/321/1/%D0%91%D0%A3%D0%A0%D0%9A%D0%9E%D0%92%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%90%20%D0%9E%D0%9A%D0%A1%D0%90%D0%9D%D0%90%20%D0%99%D0%9E%D0%A1%D0%98%D0%9F%D0%86%D0%92%D0%9D%D0%90.pdf">http://www.dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/321/1/%D0%91%D0%A3%D0%A0%D0%9A%D0%9E%D0%92%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%90%20%D0%9E%D0%9A%D0%A1%D0%90%D0%9D%D0%90%20%D0%99%D0%9E%D0%A1%D0%98%D0%9F%D0%86%D0%92%D0%9D%D0%90.pdf</a></p> <p>2.Опрацювати статтю Шабат-Савки С. Т. «Синтаксис односкладного</p>

	<p>речення в контексті наукових студій Катерини Городенської». <i>Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського</i>. Серія: Філологія. Журналістика. Том 35 (74). № 2. 2024. Частина 1. С. 78–84.  <a href="https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/2_2024/part_1/16.pdf">https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/2_2024/part_1/16.pdf</a></p> <p>3. Підготувати інтерактивний проєкт про вивчення односкладних речень у закладах загальної середньої освіти з опертям на працю Шабат-Савки С. Т. «Суб'єктоцентризм семантичної структури односкладного речення: шкільний дискурс». <i>Сучасна філологія: тенденції та пріоритети розвитку</i>: Міжнародна науково-практична конференція, м. Одеса, 21–22 травня 2021 року. Одеса: Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2021. С. 38–41.</p>
1.3	<p><b>Експресивно виражальний потенціал односкладних речень: контекст синтаксичних експресем.</b></p> <p>1. Підготувати реферат на тему «Категорія експресивності та односкладні речення».</p> <p>2. Підготувати презентацію за монографією Зоріної Ю. В. «Називний теми і називний уявлення в контексті сегментованих конструкцій поетичного і публіцистичного текстів». Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2020. 214 с. <a href="https://r.donnu.edu.ua/handle/123456789/257">https://r.donnu.edu.ua/handle/123456789/257</a></p> <p>3. Подати письмове повідомлення для усного виступу про односкладні речення як синтаксичні експресеми на матеріалі праць:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Вінтонів М. О., Вінтонів Т. М., Мала Ю. В. Синтаксичні засоби експресивізації в українському політичному дискурсі. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2018. 336 с. <a href="https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25556/1/Mono_16-11-2018-1.pdf">https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25556/1/Mono_16-11-2018-1.pdf</a></li> <li>✓ Вовк А. В. Експресивний синтаксис: з історії вивчення. <i>Український смисл</i>. 2016. № 2016. С. 254-264. <a href="http://nbuv.gov.ua/UJRN/Usmysl_2016_2016_29">http://nbuv.gov.ua/UJRN/Usmysl_2016_2016_29</a></li> <li>✓ Гуйванюк Н. В. Експресивний синтаксис. Слово – Речення – Текст : вибр. праці. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. С. 409–478.</li> <li>✓ Шабат-Савка С. Т. Синтаксичні експресеми в поетичному дискурсі Лесі Українки: інтенційність та естетичність. <i>Записки з українського мовознавства</i>: Вип. 28: зб. наук. праць / головний ред. Ж. В. Краснобаєва-Чорна. Одеса: „ПолиПринт”, 2021. С. 187–195. <a href="http://zum.onu.edu.ua/article/view/235538">http://zum.onu.edu.ua/article/view/235538</a>.</li> <li>✓ Шабат-Савка С. Т. Односкладні номінативні речення як синтаксичні маркери ідіолекту Тамари Севернюк. <i>Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету</i>. Серія:</li> </ul>

	<p>Філологія. Науковий збірник. № 50, том 1. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021.С. 147–151. <a href="http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v50/part_1/36.pdf">http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v50/part_1/36.pdf</a></p>
1.4	<p><b>Функційний діапазон неповних речень в текстовій та уснорозмовній комунікації.</b></p> <p>1. Дослідити функційний потенціал повних та неповних речень за працею Загнітка А. П. «Український синтаксис: теоретико-прикладний аспект». Донецьк, 2009. – 137 с. <a href="https://www.ukrajnistika.edu.rs/preuzimanje/UKR_sintaksis.pdf">https://www.ukrajnistika.edu.rs/preuzimanje/UKR_sintaksis.pdf</a></p> <p>2. Опрацювати і законспектувати статтю Завальнюк І. Я. «Функціональні вияви неповних речень в українському газетному мовленні початку ХХІ ст.». <i>Наукові записки Кіровоградськ. Держ. педагогічного ун-ту ім. В. Винниченка</i>. Сер.: Філологічні науки. 2008. Вип. 80. С. 42–54.</p> <p>3. Підготувати реферат про особливості реалізації синтаксичної неповноти в контексті діалогічного мовлення з опертям на статтю: Шабат-Савка С. Т. Діалогічність у художньому дискурсі: толерантний і атолерантний реєстр текстової комунікації. <i>Slavia Orientalis</i>. ТОМ LXIX, NR 1. Komitet Słowianoznawstwa PAN, 2020. P. 143-155. <a href="http://journals.pan.pl/dlibra/publication/132446/edition/115716/content">http://journals.pan.pl/dlibra/publication/132446/edition/115716/content</a></p> <p>4. Підготувати письмове повідомлення про особливості функціонування неповних речень у художніх текстах за матеріалами таких статей:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Кухарева-Рожко В. Комунікативна специфіка неповних конструкцій у науково-технічному тексті. <a href="http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&amp;article=1944">http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&amp;article=1944</a></li> <li>✓ Вилка Л. Функціонування односкладних та неповних конструкцій в епістолярному тексті. <i>Науковий вісник Чернівецького університету</i>: зб. наук. праць. Чернівці: Рута, 2008. Вип. 382–384: Слов'янська філологія. С. 160–164.</li> <li>✓ Шабат-Савка С. Т., Попадюк Л. С. Функційний потенціал неповних речень у мовотворчості Володимира Лиса. <i>The 12th International scientific and practical conference «Current challenges, trends and transformations»</i> (December 13 – 16, 2022) Boston, USA. International Science Group. 2022. С. 487–491. URL: <a href="https://isg-konf.com/current-challenges-trends-and-transformations/">https://isg-konf.com/current-challenges-trends-and-transformations/</a></li> </ul>
1.5	<p><b>Реченнєві еквіваленти і дискурсивно-жанрові форми української мови.</b></p> <p>1. Опрацювати онлайн-ресурси для визначення синтаксичної природи реченнєвих еквівалентів, підготувати презентацію щодо обстеженого матеріалу.</p> <p>2. Підготувати усний виступ про парцельовані комунікати за працями</p>

	<p>дослідників:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Буйницька Т. Функціонування парцельованих структур у художньому тексті. Наукові записки Кіровоградського державного унів-ту ім. В. Винниченка. Серія: філологічні науки (мовознавство). Кіровоград, 2010. Вип. 89 (5). С. 24 – 26. <a href="http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzs_2010_89%285%29__6">http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzs_2010_89%285%29__6</a></li> <li>✓ Вінтонів М. Функціонально-граматичні та комунікативні вияви парцельованих та приєднувальних конструкцій. <i>Лінгвістичні студії</i>: Донецьк : ДонНУ, 2003. Вип. 11. Ч. 1. С. 124–129.</li> <li>✓ Завальнюк І. Я. Явище парцеляції в мові української преси початку ХХІ ст.: нові функціонально-стилістичні вияви й тенденції. <i>Мовознавчий вісник</i>. 2014. Вип.19. С.215–222. <a href="http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mv_2014_19_35">http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mv_2014_19_35</a></li> <li>✓ Шабат-Савка С. Комунікативно-інтенційний зміст парцельованих конструкцій у «Щоденнику страченої» Марії Матіос. <i>Науковий вісник Чернівецького університету</i>: зб. наук. пр. Чернівці: Рута, 2008. Вип. 394/398: Слов'янська філологія. С. 462–469. <a href="http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=2208&amp;lang=en">http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=2208&amp;lang=en</a></li> </ul> <p>3. Підготувати письмове повідомлення для усного виступу про незакінчені комунікати та їхні функційні можливості в різножанрових текстах.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Основні лінгвостилістичні поняття і категорії (словник-довідник філолога) / укладач І. І. Коломієць. Умань ВПЦ «Візаві», 2015. 202 с. <a href="https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/3335/1/Slovyk-dovidnyk_zi_stylistyky.pdf">https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/3335/1/Slovyk-dovidnyk_zi_stylistyky.pdf</a></li> <li>✓ Шабат-Савка С. Т. Незакінчене висловлення як емоційно-експресивний маркер мовотворчості Ірини Вільде. <i>Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського</i>. Серія: Філологія. Журналістика. Том 33 (72) № 6. Ч. 1. 2022. С. 58–64. <a href="http://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/6_2022/part_1/10.pdf">http://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/6_2022/part_1/10.pdf</a></li> </ul> <p>4. Представити особливості проектної методики «Метод незакінчених речень» у закладах загальної середньої освіти, підготувавши інтерактивний проєкт з опертям на реченнєві еквіваленти: <a href="https://vseosvita.ua/library/proektivna-metodika-metod-nezakincenih-recen-200978.html">https://vseosvita.ua/library/proektivna-metodika-metod-nezakincenih-recen-200978.html</a>; <a href="http://yablunivka-internat.com.ua/metodyky-anketuvannya/metodyka-nezakinchenyh-rechen-rozroblena-l-ponomarenko/">http://yablunivka-internat.com.ua/metodyky-anketuvannya/metodyka-nezakinchenyh-rechen-rozroblena-l-ponomarenko/</a></p>
2.1	<p><b>Категорія однорідності та сурядності: проблема диференціації термінопонять.</b></p> <p>1.Подати письмове повідомлення для усного виступу про особливості категорійних величин однорідності та сурядності на матеріалі праць:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Межов О. Г. Синтаксис української мови: навчально-методичний посібник / Волинський національний університет імені Лесі</li> </ul>

	<p>Українки. Луцьк, 2024. 292 с.  <a href="https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/24895/1/syntax_navch_metod24.pdf">https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/24895/1/syntax_navch_metod24.pdf</a></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Мірченко М. В. Структура синтаксичних категорій: монографія. Луцьк : Редакційно-видавничий відділ «Вежа» Волинського держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. 340 с.</li> <li>➤ Рула Н. В. Категорія сурядності в сучасній українській мові. <i>Вісник Черкаського університету</i>. Серія: Філологічні науки. Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2017. С. 123–129. <a href="https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Dysertatsiya-Rula.pdf">https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Dysertatsiya-Rula.pdf</a></li> </ul> <p>2. Підготувати конспективний виклад праць:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Весельська Г. С. Нові явища у функціонуванні сурядних сполучників в українській мові кінця ХХ–початку ХХІ ст. : монографія. Житомир : Видавництво ЖДУ, 2014. 159 с.</li> <li>✓ <a href="http://eprints.zu.edu.ua/15555/1/Text_monografiyi.pdf">http://eprints.zu.edu.ua/15555/1/Text_monografiyi.pdf</a></li> <li>✓ Єршова Н. В. До проблеми розмежування сполучникових і безсполучникових конструкцій. Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. 2012. Вип. 8. С. 48-57. <a href="http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhSt_2012_8_8">http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhSt_2012_8_8</a></li> </ul> <p>3. Провести науково-пошукову роботу щодо особливостей сурядних рядів словоформ у контексті категорії сурядності та однорідності:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Алексеева С. Г. Сурядність у системі синтагматичних і парасинтагматичних відношень. <i>Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова</i>. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови: Збірник наукових праць. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 1999. С. 182 –183.</li> <li>✓ Барчук В. М. Сурядність: типологічний аспект. <i>Мовознавство</i>. 2015. №5. С. 13 – 20. <a href="http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/184036">http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/184036</a></li> <li>✓ Глушкова Г.Н. Структурно семантичні типи сурядності : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Дніпропетровськ, 1998. 16 с.</li> <li>✓ Христіанінова Р. О. Семантико-синтаксичні різновиди безсполучникових складносурядних речень у сучасній українській мові. <i>Типологія та функції мовних одиниць</i>: наук. журн. / редкол.: Н.М. Костусяк (гол. ред.) та ін.; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2014. № 1. С. 263–274. <a href="https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/3350">https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/3350</a></li> </ul>
2.2	<p><b>Просте ускладнене речення в синтаксисі української мови: речення з сурядним рядом словоформ.</b></p> <p>1. Підготувати письмове повідомлення про співвідношення предикативності та напівпредикативності в структурі речення на основі</p>

	<p>праць:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Вихованець І. Р. Предикативність. Українська мова. Енциклопедія. 2-ге вид. К.: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 2004. С. 520.</li> <li>✓ Мельничук О. С. Розвиток структури слов'янського речення. Київ: Наукова думка, 1966. 324 с.</li> <li>✓ Парфіненко А.О. Предикативність як універсальна синтаксична категорія (на основі компаративного аналізу простих речень української та англійської мов). <i>Studia Linguistica</i>. 2009. Випуск 2. – С. 299–302.</li> <li>✓ Сопачова В. В. Предикативність як синтаксична категорія (проблема визначення статусу та обсягу поняття). Наукові праці. Том 119. Випуск 106. С. 77–82. <a href="https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukpraci/movoznavtvo/2010/119-106-16.pdf">https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukpraci/movoznavtvo/2010/119-106-16.pdf</a></li> </ul> <p>2. Дослідити місце відокремлення як синтаксичного явища в аспекті простого ускладненого речення та напівпредикативності, зробити презентацію обстеженого матеріалу:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Кухарчук І. О. Відокремлення у структурі простого речення: теоретикометодичний аспект. <i>Інноваційна педагогіка</i>. 2019. Вип. 16. Т. 2. С. 69–73. <a href="http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/16/part_2/16-2_2019.pdf">http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/16/part_2/16-2_2019.pdf</a></li> <li>✓ Вінтонів М. О., Новікова О. О. Просте ускладнене речення в системі синтаксичних одиниць. <i>Фундаментальні та прикладні дослідження сучасні науково – практичні рішення та підходи</i>. С. 313-320. <a href="https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29242/">https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29242/</a></li> <li>✓ Вольська Ю. В. Основні теоретичні засади ускладнення в сучасному українському мовознавстві. <i>Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка</i>. 2004. №19 С. 230–234. <a href="http://eprints.zu.edu.ua/831/">http://eprints.zu.edu.ua/831/</a></li> <li>✓ Кульбабська О., Теслицька Г. Семантика та синтагматика простих речень з напівпредикативними ад'єктивними компонентами в українській мові. <i>LINGUA MONTENEGRINA</i>, god. XV/1, br. 29, Cetinje, 2022. P. 101–118.</li> </ul> <p>3. Підготувати конспективний виклад праці:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Тютюма Т. Типологічні вияви простого ускладненого речення крізь призму дидактичного аспекту. Серія: Педагогічні науки. Вип.2. Бердянськ: БДПУ, 2019. С. 310–318. <a href="http://repository.mdu.in.ua/jspui/handle/123456789/2710">http://repository.mdu.in.ua/jspui/handle/123456789/2710</a></li> </ul>
2.3	<p><b>Речення, ускладнені напівпредикативними конструкціями обставинного та пояснювально-уточнювального типу.</b></p> <p>1.Прочитати й законспектувати статті:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Вихованець І.Р. Навколо проблем предикативності, предикації і предикатності. <i>Українська мова</i>. 2002. № 1. С. 25–31.</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Кобченко Н. Сфера поширення напівпредикативного синтаксичного зв'язку. <i>Studia Ucrainica Varsoviensia</i>. Warszawa : Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2018. № 6. Р. 83–97.</li> <li>✓ Новікова О. О. Просте ускладнене речення в сучасній українській літературній мові: структура, семантика. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук зі спеціальності 10.02.01 «Українська мова». Волинський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2021. <a href="https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/Novikova_Dysertatsiya_compressed.pdf">https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/Novikova_Dysertatsiya_compressed.pdf</a></li> </ul> <p>2. Підготувати письмове повідомлення для усного виступу про особливості простих ускладнених речень за матеріалами граматики:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Курило О. Початкова граматика української мови. Частина 2. Львів. Вінниця: Видавництво «Поділля», 1921. <a href="http://elib.nlu.org.ua/view.html?&amp;id=9628">http://elib.nlu.org.ua/view.html?&amp;id=9628</a></li> <li>• Левицький М. Українська граматика для самонавчання. Катеринослав–Ляйпціг. <a href="http://elib.nlu.org.ua/view.html?id=9633">http://elib.nlu.org.ua/view.html?id=9633</a></li> <li>• Нечуй-Левицький І. Грамматика української мови. Частина II. Синтаксис. Київ. 1914. <a href="http://elib.nlu.org.ua/view.html?&amp;id=9836">http://elib.nlu.org.ua/view.html?&amp;id=9836</a></li> <li>• Огієнко І. Складня української мови. Ч. I. Вступ до складні. Жовква: Друкарня оо. Василіан 1935. <a href="https://www.libr.dp.ua/?do=collections&amp;book=476">https://www.libr.dp.ua/?do=collections&amp;book=476</a></li> <li>• Синявський О. Норми української літературної мови. Львів: Укр. вид-во, 1941. 363 с. <a href="https://shron1.chtyvo.org.ua/Syniavskyi_Oleksa/Normy_ukrainskoi_literaturnoi_movy.pdf?">https://shron1.chtyvo.org.ua/Syniavskyi_Oleksa/Normy_ukrainskoi_literaturnoi_movy.pdf?</a></li> </ul>
2.4	<p><b>Речення з суб'єктивно-модальними формами.</b></p> <p>1. Підготувати усний виступ та презентацію за працями:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Вихованець І. Р. Модальність. Українська мова. Енциклопедія / НАН України, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні, Ін-т укр. мови ; ред. В. М. Русанівський [та ін.]. – К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2000. С. 338–339.</li> <li>• Горголюк Н. Г. Об'єктивна і суб'єктивна модальність: співвідношення понять і термінів. Наукові праці. Філологія. Мовознавство. 2017. Випуск 287. Том 299. С. 26–31. <a href="https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/403912">https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/403912</a></li> <li>• Гончарук О. В., Дикан О. В. Функціональні типи модальності: їх диференціація та реалізація в комунікативно-прагматичній організації висловлень. Закарпатські філологічні студії. Випуск 21. Том 1. С. 26–32. <a href="https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/61193">https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/61193</a></li> </ul> <p>2. Представити конспективний виклад праць:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Костусяк Н. М. Структура міжрівневих категорій сучасної</li> </ul>

	<p>української мови : монографія. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 452 с.  <a href="https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/17857/1/monohraf.pdf">https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/17857/1/monohraf.pdf</a></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Доценко О.Л. Семантико-прагматичний синтаксис: особливості вираження модальності: монографія. К.: Міленіум, 2006. 226 с.  <a href="https://core.ac.uk/download/pdf/33688674.pdf">https://core.ac.uk/download/pdf/33688674.pdf</a></li> <li>➤ Шинкарук В. Категорії модусу і диктуму у структурі речення: Монографія. Ч., 2002. 272 с.</li> </ul> <p>3. Опрацювати «Словник сучасної лінгвістики» А. Загнітка, виписавши основні термінопоняття, що мають стосунок до простого ускладненого речення.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики : поняття і терміни. Донецьк: ДонНУ, 2012. 388 с.  <a href="https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/251/1/%D0%A1%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B2%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%20-%204%20%D0%9E%D0%A1%D0%A2.pdf">https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/251/1/%D0%A1%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B2%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%20-%204%20%D0%9E%D0%A1%D0%A2.pdf</a></li> </ul>
2.5	<p><b>Апеляція в контексті сучасних наукових досліджень.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Підготувати реферат на тему «Апеляція, звертання, вокатив, адресат: до проблеми співвідношення термінопонять».</li> <li>2. Підготувати письмове повідомлення для усного виступу про апеляцію як синтаксичне та комунікативно-прагматичне поняття з опертям на праці: <ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Скаб М. С. Граматика апеляції в українській мові. Чернівці: Місто, 2002. 272 с.</li> <li>✓ Скаб М., Скаб М. «Словник звертань української мови»: потреби, аспекти та проблеми лексикографічної інтерпретації українських назв адресата мовлення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Вип. 24. 2011. С. 187–191.  <a href="https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/5130/1/%E2%80%9E%D0%A1%D0%9B%D0%9E%D0%92%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%97%D0%92%D0%95%D0%A0%D0%A2%D0%90%D0%9D%D0%AC%20%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%9E%D0%87%20%D0%9C%D0%9E%D0%92%D0%98%E2%80%9D.pdf">https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/5130/1/%E2%80%9E%D0%A1%D0%9B%D0%9E%D0%92%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%97%D0%92%D0%95%D0%A0%D0%A2%D0%90%D0%9D%D0%AC%20%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%9E%D0%87%20%D0%9C%D0%9E%D0%92%D0%98%E2%80%9D.pdf</a></li> <li>✓ Кокора М. О. Синтаксичний статус вокативних речень у сучасному мовознавстві. Вісник КНЛУ. Серія Філологія. Том 18. № 2. 2015. С. 94–99. <a href="file:///C:/Users/User/Downloads/84392-Article%20Text-177807-1-10-20161125.pdf">file:///C:/Users/User/Downloads/84392-Article%20Text-177807-1-10-20161125.pdf</a></li> <li>✓ Юносова В. Кличний відмінок іменників чоловічого роду II відміни в сучасній українській мові. <i>Дивослово</i>. 2006. № 4. С. 40–42; № 5. С. 32–34.</li> </ul> </li> </ol>

	<p>2. Прочитати й представити основні положення наукової праці:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Голіченко М. О. Комунікативно-прагматичні функції вокативних речень в українському художньому та політичному дискурсах: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук зі спеціальності 10.02.01 «Українська мова». Інститут української мови НАН України. Київ, 2018. <a href="https://shron1.chtyvo.org.ua/Holichenko_Mariana/Komunikatyvno-prahmatychni_funktsii_vokatyvnykh_rechen_v_ukrainskomu_khudozhnomu_ta_politychnomu_dys.pdf?">https://shron1.chtyvo.org.ua/Holichenko_Mariana/Komunikatyvno-prahmatychni_funktsii_vokatyvnykh_rechen_v_ukrainskomu_khudozhnomu_ta_politychnomu_dys.pdf?</a></li> </ul>
--	--

*Контроль виконання та оцінювання завдань, винесених на самостійне опрацювання, проводимо в процесі вивчення тем кожного змістового модуля.*

### **Методи навчання**

#### **Методи навчання і викладання:**

- ✓ лекція, бесіда, дискусія;
- ✓ практичний метод (практичні вправи, практичні роботи);
- ✓ наочний метод (ілюстрація, демонстрація, презентація);
- ✓ робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, рецензування, складання реферату);
- ✓ методи дистанційного навчання;
- ✓ самостійна робота (розв'язання завдань);
- ✓ індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів першого рівня освіти.

#### **Освітні технології:**

- технології особистісно зорієнтованого навчання, які забезпечують розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності (слухання, говоріння, читання і письма), формують комунікативні уміння;
- комунікативні та інформаційно-комунікаційні технології, технології проблемного навчання.

### **Система контролю та оцінювання**

Система контролю та оцінювання проводиться в формі поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. У процесі вивчення дисципліни використовуємо такі методи поточного контролю:

- усні відповіді (фронтальне опитування, вибіркове опитування, дискусії, презентації);
- письмові завдання (самостійні роботи, реферати, творчі роботи, есе);
- тести.

Формами поточного контролю є індивідуальна та фронтальна перевірка, форма підсумкового контролю – екзамен.

### Розподіл балів

Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					Кількість балів (залікова робота)	Сумарна к-ть балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40	100

### Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

*Накопичення рейтингових балів у межах змістових модулів передбачає:*

- відвідування (очне / дистанційне) навчальних занять;
- якість підготовки до навчальних занять;
- систематичне виконання завдань практичного, творчого, пошукового характеру на засадах академічної доброчесності.

*Оцінювання усної відповіді враховує:*

- повноту розкриття питання;
- логічність і послідовність викладу;
- добір влучних прикладів і коментування мовних фактів;
- культуру мовлення;
- уміння порівнювати і робити висновки.

*Оцінювання самостійних завдань ураховує:*

- своєчасність виконання завдання;
- обсяг і якість виконання завдання;
- академічну доброчесність (самостійне виконання);
- творчий підхід та ініціативність у навчальній діяльності;
- оформлення матеріалів відповідно до вимог.

*Оцінювання письмових самостійних / контрольних робіт:*

«А»: робота засвідчує ґрунтовні, системні знання з теми чи змістового модулю (розкрито 90–100 % матеріалу), не містить помилок.

«В»: робота засвідчує добрі знання з теми чи змістового модулю (розкриває 80–89 % матеріалу), містить не більше двох незначних помилок.

«С»: робота засвідчує належні знання з теми чи змістового модулю (розкрито 70–79 % матеріалу), містить не більше чотирьох помилок, які студент може виправити й пояснити.

«D»: робота засвідчує достатні знання з теми чи змістового модулю (розкрито 60–69 % матеріалу), містить не більше шести помилок;

«Е»: робота засвідчує фрагментарні знання з теми чи змістового модулю (розкрито 60–69 % матеріалу), містить помилки й прогалини у викладеному матеріалі.

Незадовільно – засвідчує незнання програмового матеріалу з теми чи змістового модулю.

Критерії оцінювання тестових завдань:

«А»: 100–90% правильних відповідей.

«В»: 89–80% правильних відповідей.

«С»: 79–70% правильних відповідей.

«D»: 69–60% правильних відповідей.

«Е»: 59–50% правильних відповідей.

Незадовільно – менше 50% правильних відповідей.

### Критерії підсумкового оцінювання

Оцінку **А (90–100 балів)**, або «**відмінно**» отримують студенти, які набрали загальну суму балів від **90** до **100** від максимальної кількості можливих. При цьому відповіді студентів засвідчують, що вони ґрунтовно засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу, вміють її використовувати для аргументації тих чи тих положень при розкритті змісту відповідної проблеми; виявили поглиблене розуміння проблем синтаксису односкладного та неповного речення, простого ускладненого речення та реченневих еквівалентів; вільно оперують фактологічною джерельною базою, вправно володіють відповідною науковою термінологією, що передбачена при засвоєнні пропонованого курсу; регулярно, кваліфіковано з використанням матеріалів додаткової літератури брали участь у повідомленнях на практичних заняттях; ґрунтовно опрацювали всі питання, винесені для самостійного вивчення; глибоко розкрили питання підсумкового модуля-контролю. Мовлення студентів логічне й послідовне, стилістично вправне, відображає широкий словниковий запас.

Оцінку **В (80–89 балів)**, або «**дуже добре**» отримують студенти, які виявили обізнаність та частково засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та допоміжну літературу; знають праці вітчизняних дослідників у царині синтаксису односкладного та неповного речення, простого ускладненого речення та реченневих еквівалентів; здебільшого засвоїли теоретичний матеріал; продемонстрували знання фактичного матеріалу, частково володіють відповідною науковою термінологією; брали досить активну участь на практичних заняттях; у достатньому обсязі опрацювали питання для самостійного вивчення; у достатньому обсязі розкрили питання підсумкового модуля-контролю.

Оцінку **С (70–79 балів)**, або «**добре**» отримують студенти, які частково засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та допоміжну літературу; в основному засвоїли теоретичний матеріал; продемонстрували знання фактичного матеріалу, частково володіють відповідною науковою термінологією; розкрили, але не повністю, питання підсумкового модуля-контролю.

Оцінку **D (60–69 балів)**, або «**задовільно**» отримують студенти, які не повністю опанували матеріал, передбачений програмою курсу, мають досить поверхневі знання; показали фрагментарну обізнаність у теоретичних питаннях; у мінімальному обсязі опрацювали рекомендовану літературу; пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи; частково розкрили питання підсумкового модуля-контролю.

Оцінку **E (50–59 балів)**, або «**достатньо**» отримують студенти, які засвідчили погану обізнаність зі змістом теоретичних питань курсу; обмежилися поверхневим вивченням мінімальної кількості рекомендованої літератури; пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи; фрагментарно розкрили зміст питань, винесених на підсумковий модуль-контроль.

Оцінку **FX (35–49 балів)**, або «**незадовільно**» з можливістю повторного складання отримують студенти, які не відвідували частину лекційних і практичних занять; упродовж навчального семестру набрали недостатню кількість балів за змістові модулі; пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи; не опрацювали рекомендованої літератури; під час відповіді допускають помилкові умовиводи, наводять неправильні приклади, або ж не вміють прокоментувати запропоновані мовні явища; не розкрили змісту питань підсумкового модуля-контролю; продемонстрували нелогічне, плутане мовлення зі стилістичними, граматичними та іншими помилками.

Оцінку **F (1–34 бали)**, або «**незадовільно**» з обов'язковим повторним курсом отримують студенти, які не відвідували лекційних і практичних занять; упродовж навчального семестру набрали недостатню кількість балів за змістові модулі, тому не могли бути допущені до складання іспиту; пасивно поводити себе під час практичних занять, не виконали завдань для самостійної роботи; взагалі не опрацювали рекомендованої для вивчення курсу літератури; не засвоїли програму курсу; якщо ж студенти були допущені до іспиту, але не розкрили питань підсумкового модуля-контролю, не відповідали на додаткові запитання, то їхню відповідь оцінюють «незадовільно».

### Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

100-бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення за розширеною шкалою
90–100	Відмінно	A	відмінно
80–89	Добре	B	дуже добре
70–79		C	добре
60–69	Задовільно	D	задовільно
50–59		E	достатньо
35–49	Незадовільно	FX	незадовільно з можливістю

			повторного складання
1–34		F	незадовільно з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

### **Перелік питань для самоконтролю навчальних досягнень студентів**

#### **До Змістового модуля № 1**

1. Односкладні речення в науковому дискурсі.
2. Типологічні вияви односкладних речень: класифікація та засоби вираження головного члена.
3. Спільні та відмінні риси двоскладних та односкладних речень.
4. Означено-, неозначено- та узагальнено-особові речення: синтаксична природа, основні структурно-семантичні різновиди.
5. Структурно-семантичні параметри безособових речень.
6. Класифікація та змістові параметри односкладних інфінітивних речень.
7. Односкладні номінативні речення: класифікація, сфера вживання та експресивно виражальних потенціал у тексті.
8. Типові моделі генітивних речень: власне-генітивні та квантитативно-генітивні конструкції.
9. Класифікація неповних речень в українській синтаксичній теорії.
10. Контекстуальні та ситуативні неповні речення: особливості функціонування в уснорозмовній та текстовій комунікації.
11. Функційний обсяг неповних еліптичних речень.
12. Реченнєві еквіваленти в синтаксичній системі української мови.
  - нечленовані комунікати;
  - парцельовані комунікати;
  - незакінчені (обірвані) комунікати;
  - вокативні речення (кличні комунікати).

#### **До Змістового модуля № 2**

1. Лінгвістичний статус простих ускладнених речень: історія питання.
2. Предикативність та напівпредикативність: співвідношення термінопонять.
3. Речення з сурядними рядами словоформ: історія питання, пунктуаційні правила.
4. Напівпредикативні конструкції, скорочені речення та відокремлення в синтаксисі української мови.
5. Класифікація речень із напівпредикативними зворотами:
  - атрибутивного типу;

- обставинного типу;
  - субстантивного типу.
6. Особливості пунктуаційного оформлення речень із напівпредикативними зворотами.
  7. Критерії розмежування уточнювальних членів речення і речень із напівпредикативними зворотами.
  8. Суб'єктивно-модальні форми як маркери суб'єктивної модальності та засоби ускладнення структури простого речення.
  9. Прості ускладнені речення зі вставними конструкціями (словами, словосполученнями, реченнями).
  10. Прості ускладнені речення зі вставленими конструкціями.
  11. Принципи розмежування категорій вставності та вставленості.
  12. Вигуки як суб'єктивно-модальні ускладнювальні компоненти речення.
  13. Частки як суб'єктивно-модальні ускладнювальні компоненти речення.
  14. Звертання у структурі простого ускладненого речення: семантико-стилістичний діапазон та пунктуація.
  15. Конструкції зі звертаннями та вокативні комунікати.

### **Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень студентів**

1. З історії вивчення односкладних речень.
2. Засоби вираження головного члена односкладних речень.
3. Типологія односкладних речень.
4. Структурно-семантичні параметри двоскладних та односкладних речень.
5. Означено-особові речення: засоби вираження головного члена та структурно-семантичні різновиди.
6. Неозначено-особові речення: засоби вираження головного члена та структурно-семантичні різновиди.
7. Узагальнено-особові речення: засоби вираження головного члена та структурно-семантичні різновиди.
8. Структура і семантика безособових речень.
9. Односкладні інфінітивні речення: становлення, типологія і модальна семантика.
10. Структурно-семантичні типи інфінітивних речень.
11. Номінативні речення в дослідженнях українських учених.
12. Класифікація номінативних речень у сучасній українській мові.
13. Сфера вживання та стилістичні функції номінативних речень.
14. Називний уявлення як тип односкладних номінативних речень.
15. Структурно-семантичні особливості й типові моделі генітивних речень.
16. Структурно-семантичні особливості стверджувальних генітивних речень.
17. Заперечні генітивні речення.
18. Типові моделі квантитативно-генітивних речень.
19. Неповні речення в системі синтаксичних одиниць.

20. Структурні підтипи неповних речень.
21. Контекстуальні неповні речення в синтаксисі української мови.
22. Ситуативні неповні речення в діалогічному мовленні.
23. Специфіка неповних еліптичних речень.
24. Еквіваленти речення в синтаксичній системі української мови.
25. Основні ознаки та структурно-семантичні різновиди реченнєвих еквівалентів.
26. Нечленовані комунікати: класифікація та функційні особливості їх у діалогічному мовленні.
27. Парцельовані комунікати як реченнєві еквіваленти.
28. Незакінчені (обірвані) комунікати як реченнєві еквіваленти.
29. Приєднувальні конструкції та парцеляція.
30. Вокативні речення (кличні комунікати) у лінгвістичних дослідженнях.
31. Називні комунікати як реченнєві еквіваленти.
32. Прості ускладнені речення в синтаксичній системі української мови: історія питання.
33. Поняття про напівпредикативність як синтаксичну категорію простого ускладненого речення.
34. Речення з сурядними рядами словоформ.
35. Речення з відкритим сурядним рядом словоформ.
36. Речення із закритим сурядним рядом словоформ.
37. Змістові відношення в реченнях, ускладнених сурядними рядами словоформ.
38. Стягнені речення, однорідні члени речення, сурядні ряди словоформ: диференціація термінопонять.
39. Однорідні та неоднорідні означення: критерії розмежування. Пунктуація.
40. Узагальнювальне слово та сурядний ряд словоформ. Пунктуація.
41. Класифікація речень із напівпредикативними конструкціями.
42. Учення про скорочені речення та відокремлення в історії синтаксичної науки.
43. Типи напівпредикативних зворотів.
44. Причини та умови відокремлення поширювачів.
45. Речення з напівпредикативними прикметниковими та дієприкметниковими зворотами.
46. Пунктуація у реченнях, ускладнених напівпредикативними прикметниковими та дієприкметниковими зворотами.
47. Речення з напівпредикативними зворотами обставинного типу.
48. Відокремлені обставини, виражені одиничними дієприслівниками і дієприслівниковими зворотами.
49. Особливості порівняльних зворотів як ускладнювальних компонентів простого речення.
50. Синтаксичні функції порівняльних зворотів.
51. Речення із субстантивними напівпредикативними зворотами.
52. Розмежування уточнювальних членів речення і напівпредикативних зворотів.

53. Речення з пояснювально-уточнювальними зворотами. Пунктуація.
54. Просте речення, ускладнене суб'єктивно-модальними формами.
55. Поняття про співвідношення об'єктивної та суб'єктивної модальності в простому реченні.
56. Речення зі вставними конструкціями (словами, словосполученнями, реченнями). Семантичні групи вставних одиниць.
57. Пунктуація в реченнях, ускладнених вставними і вставленими конструкціями.
58. Морфологічні засоби вираження суб'єктивно-модальних синтаксем.
59. Історія вчення про вставлені одиниці.
60. Вставлені конструкції як засоби реалізації суб'єктивної модальності.
61. Принципи розмежування категорій вставності та вставленості.
62. Вигуки як ускладнювальні компоненти речення.
63. Частки як ускладнювальні компоненти речення.
64. Семантико-стилістичний діапазон звертань у простому реченні.
65. Речення зі звертаннями в мовознавчих дослідженнях.

**Відповідно до «Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти»**

(протокол № 16 від 25 листопада 2024 року)

(<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriiia-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/>) під час вивчення дисципліни здобувачеві освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та / або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

### **Рекомендована література**

#### **Основна**

1. Городенська. Українське слово у вимірах сьогодення. К. : КММ, 2019. 208 с.
2. Кобченко Н. В. Система подвійних синтаксичних зв'язків у граматичному ладі сучасної української мови : монографія. Київ : ВД Освіта України, 2018. 514 с.
3. Мариненко І. О. Синтаксис української мови (з правилами пунктуації): навч. посібник. Київ, 2021. 279 с.
4. Межов О., Костусяк Н. Комунікативно-прагматичні парадигми речень у сучасній українській мові. Соціум. Документ. Комунікація: збірник наукових статей. Серія «Філологічні науки». № 7. 2019. С.11–32.

5. Межов О. Г. Синтаксис української мови: навчально-методичний посібник / Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2024. 292 с.
6. Мірченко М. В. Сучасна українська літературна мова. Функційний аналіз синтаксичних одиниць та категорій. Теоретико-прагматичний комплекс з синтаксису: навч. посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 200 с.
7. Чернобров Ю. «Історичний паспорт синтаксичного терміна: джерела формування в XVI—I пол. XX ст.» *Українська мова*. 2017. № 1. С. 102–113.
8. Шабат-Савка С. Т., Антофійчук А. М., Теслицька Г. І. Односкладні речення в сучасній українській мові: навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2021. 124 с.
9. Шабат-Савка С. Т., Максим'юк О. В., Шатілова Н. О. Пунктуація української мови : навчальний посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 240 с.
10. Шитик Л. В. Синхронна перехідність синтаксичних одиниць в українській літературній мові: монографія. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2014. 474 с.
- 11.

#### Допоміжна

1. Вінтонів М., Бортун К. Структурно-семантичні типи та функції імперативних висловлень у публіцистичному й офіційно-діловому стилях: монографія. Київ: 2020. 201 с.
2. Вінтонів М. О., Вінтонів Т. М., Мала Ю. В. Синтаксичні засоби експресивізації в українському політичному дискурсі. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2018. 336 с.
3. Горголюк Н. Г. Об'єктивна і суб'єктивна модальність: співвідношення понять і термінів. Наукові праці. Філологія. Мовознавство. 2017. Випуск 287. Том 299. С. 26–31.
4. Граматика сучасної української літературної мови: морфологія / за редакцією К. Г. Городенської. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
5. Граматичний портрет української мови у XXI сторіччі: збірник тез наукових доповідей учасників Міжнародної наукової конференції на пошану доктора філологічних наук, професора Городенської Катерини Григорівни / упоряд.: Н. Г. Горголюк, Л. М. Колібаба, В. М. Фурса. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2024. 220 с.
6. Гурко О. В. Категорія ствердження та її вираження в українській літературній мові : монографія. Дніпро : Ліра, 2017. 316 с.
7. Загнітко А. П. Теорія лінгвоперсонології: монографія. Вінниця: Нілан-Лтд, 2017. 136 с.

8. Зоріна Ю. Називний теми і називний уявлення в контексті сегментованих конструкцій поетичного і публіцистичного текстів : монографія. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2020. 214 с.
9. Кобченко Н. Сфера поширення напівпредикативного синтаксичного зв'язку. *Studia Ucrainica Varsoviensia*. Warszawa : Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2018. № 6. Р. 83–97.
10. Кульбабська О., Теслицька Г. Семантика та синтагматика простих речень з напівпредикативними ад'єктивними компонентами в українській мові. *LINGUA MONTENEGRINA*, god. XV/1, br. 29, Cetinje, 2022. Р. 101–118.
11. Личук М. І. Структура та семантика синтаксично нечленованих одиниць в українській мові: монографія. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 386 с.
12. Мацицька Т. Є. Типологія семантико-синтаксичних залежностей : монографія. Луцьк : ПДВ «Твердиня», 2016. С. 56–79.
13. Рула Н. В. Категорія сурядності в сучасній українській мові. *Вісник Черкаського університету*. Серія: Філологічні науки. Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2017. С. 123–129.
14. Сидоренко В. Лінгводидактичні засади навчання синтаксису й пунктуації української мови учнів 8-9 класів в умовах оновленої освітньої парадигми. *Українська мова і література в школі*. 2015. № 1. С. 7–19.
15. Шабат-Савка С. Т. Діалогічність у художньому дискурсі: толерантний і атолерантний реєстр текстової комунікації. *Slavia Orientalis*. TOM LXIX, NR 1. Komitet Słowianoznawstwa PAN, 2020. Р. 143-155.
16. Шабат-Савка С. Т. Категорія комунікативної інтенції в українській мові : монографія. Чернівці : „Букрек”, 2014. 412 с.
17. Шабат-Савка С. Т. Синтаксис односкладного речення в контексті наукових студій Катерини Городенської». *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. Том 35 (74). № 2. 2024. Частина 1. С. 78–84.
18. Шабат-Савка С. Т. Суб'єктоцентризм семантичної структури односкладного речення: шкільний дискурс. *Сучасна філологія: тенденції та пріоритети розвитку*: Міжнародна науково-практична конференція, м. Одеса, 21–22 травня 2021 року. Одеса: Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2021. С. 38–41.
19. Шабат-Савка С. Т. Українськомовний питальний дискурс: монографія. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 332 с.
20. Шиць А. А. Принципи класифікації нечленованих речень у сучасній українській літературній мові. *Молодий вчений*. Херсон : ТОВ «Видавничий дім «Гельветика», 2015. Ч1. № 4 (19). С. 155–162.

### Інформаційні ресурси

1. Mova.info. Лінгвістичний портал. URL: <http://www.mova.info/>
2. Горох – українські словники. URL: <https://goroh.pp.ua/>

3. Культура мови на щодень : Довідково-інформаційна система / Інститут української мови НАН України. Київ. 2010. URL: <http://bit.ly/33ev57P>
4. Український лінгвістичний портал: <https://www.ulif.org.ua/>.
5. Освітній проєкт «Мова – ДНК нації». URL: <https://ukr-mova.in.ua>
6. Офіційний сайт Української мови. URL: <http://ukrainskamova.at.ua>
7. Портал української мови та культури: <https://slovnyk.ua/>.
8. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. – К.: Освіта, 2012. 270 с. <https://ushchuk.files.wordpress.com/2013/09/d196.pdf>.

### **Політика щодо академічної доброчесності**

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу під час вивчення навчальної дисципліни регламентують такі документи:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» [https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu\\_2024.pdf](https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf)